

Raftul
Denisei

AUTOAREA ROMANULUI
DUMNEZEUL LUCRURILOR MĂRUNTE,
CÂȘTIGĂTOR AL **BOOKER PRIZE**

ARUNDHATI ROY

REFUGIUL MEU, FURTUNA MEA

TRADUCERE DE ALEXANDRA COLIBAN

HUMANITAS
fiction

Adevărat fenomen editorial, *Refugiul meu, furtuna mea*, prima carte de memorii a scriitoarei Arundhati Roy, apărută sub titlul original *Mother Mary Comes to Me*, a câștigat *Mathrubhumi Award* – Cartea anului 2026, a fost finalistă, în 2025, la *Kirkus Prize* – Nonficțiune și nominalizată la *National Book Critics Circle Award* – Autobiografie. Unele dintre cele mai prestigioase publicații și platforme internaționale, printre care *New York Times*, *New York Times Book Review*, *The New Yorker*, *TIME Magazine*, *Guardian*, *Economist*, *Elle*, *BookPage*, *Booklist*, *Minnesota Star Tribune*, *The Times*, *The Independent*, NPR, LitHub, Barnes & Noble, au ales-o „Cartea anului 2025“.

ARUNDHATI ROY

REFUGIUL MEU, FURTUNA MEA

TRADUCERE DE ALEXANDRA COLIBAN

HUMANITAS
fiction

Fragment

Trupa se desparte

Fetele erau la un internat din Dehradun, la câteva ore de mers cu mașina de Delhi. Școala fusese aleasă de bunica lor, care era ea însăși un pension elvețian. Noi n-am avut prea multe de spus în privința acestei alegeri, pentru că părinții lui Pradip plăteau taxele (nici vorbă să ni le fi permis noi) și aveau grijă de fete atunci când noi eram plecați la filmări. Regimul de dublă autoritate, venit cu un dublu sistem de valori – diplomatie de elită la parter, vagabondaj și instabilitate la etaj –, e posibil să fi fost pentru ele oarecum derutant. Deși le iubeam nespus, cedam întotdeauna în fața mamei lui Pradip când venea vorba de fete, pentru că nu simțeam că aș avea vreun drept să procedez altcumva. Eu eram doar o frunză adusă pe fereastră de o adiere întâmplătoare. Așa că nu existau confruntări între mine și ea.

Pradip și cu mine mergeam cu mașina părinților lui până la Dehradun, ca să le vizităm, deși mai rar decât ar fi trebuit, din cauza filmărilor. Parentingul nostru era defectuos și mai puțin responsabil decât ar fi trebuit să fie. (Am circumstanța atenuantă de a nu îi fi avut drept model decât pe Micky și Mary.) Ultimele două ore din drum treceau printr-un parc național. Am vie în minte amintirea unei astfel de călătorii. Era o noapte senină, splendidă. Am trecut pe lângă o căruță trasă de un bivol, având în spate un felinar legat pe post de stop. Vizitiul stătea întins pe spate, uitându-se la stele și cântând, liniștit că bivolul îl va duce acasă. Îmi amintesc

că l-am invidiat. Îmi amintesc cum m-am gândit că, oricât de mult și cu oricâtă încrâncenare am fi luptat, în India nici o femeie, indiferent de religie, de clasă, de castă sau de crez, nu se va simți vreodată atât protejată, încât să le cânte stelelor pe un drum pustiu, în timp ce bivolul o duce acasă.

*

După experiența filmărilor la *Electric Moon*, ezitam să lucrez la alt film. Îmi doream să lucrez singură. Să am control deplin asupra scrisului meu. Nu mai voiam să mă sfătuiesc cu producători și actori, nici măcar cu scumpul meu iubit-regizor. Simțeam nevoia să elimin zgomotul și, pentru prima dată în viață, să mă opresc din alergat. Eram sătulă de gândirea în echipă. Voiam să gândesc singură. Voiam să aflu la ce mă gândesc atunci când gândesc singură. Dorința aceasta, apărută din senin, era disperată. Ca un fel de foame. Ca un fel de somn. Ca sexul. Explicația putea fi una destul de banală: îmi promisem onorariul de scenarist de la Channel Four în lire. Transformat în rupii, însemna o mulțime de bani. Câștigasem niște timp. Pentru prima dată în viață, îmi permiteam să mă așez. Și asta am și făcut.

Toate lucrurile de care fugisem goneau acum înapoi spre mine. Ayemenemul și toate creaturile sale îmi năvăleau în minte. Cosmopoliții se aliniau ca pentru o procedură de identificare. Doamna Roy se înălța deasupra tuturor. Prietenii cu care pescuisem și mă jucasem pe malul râului reapăreau și mă chemau să înot din nou cu ei. Meenachil, râul meu verde și leneș, cu toți curenții lui ascunși, atât metaforici, cât și reali, se ivea și el, șoptind: „Știi să-mi spui la ce se gândesc peștii? Sau să explici ce

caută luna hoinărind prin noapte, când ar trebui să fie pe cer? Știi să descrii sunetul vâslelor luntrașilor?“ Iar eu răspundeam: „Da. Fără pic de îndoială, da. Te văd atât de limpede, te simt atât de aproape, de parcă nici n-aș fi plecat vreodată“. Molia mea rece m-a întrebat dacă poate să apară și ea în carte. I-am spus că da, evident că poate.

Ca o sămânță care, după ce a zăcut ani de zile într-un sertar, aterizează brusc într-un pământ fertil, am simțit primele zvâcniri ale germinației. Nu era nimic blând în asta. Din închisoarea strâmtă a învelișului meu de sămânță simțeam cum se iscă o ditamai furtuna.

Mi-am dat seama atunci că reușisem să prind limba-lighioană pe care de mult o vânam. O eviscerasem și-i băusem sângele ca de cerneală. Știam că, dacă reușesc să descriu râul, dacă reușesc să descriu ploaia, dacă reușesc să descriu o senzație astfel încât s-o vezi, s-o miroși, s-o atingi, atunci mă pot socoti scriitoare. Primul meu Act Literar avea să fie un pact intim între mine și râul Meenachil. Voiam să încerc să scriu opusul unui scenariu. O carte stăruitor vizuală, dar imposibil de filmat. Chiar dacă nu exista așa ceva, voiam să încerc.

Înainte de asta, trebuia să-i spun lui Pradip. Noi doi eram o trupă. Cum să-i spun, dintr-odată, că nu mai vreau să cânt? Dar trebuia. Pentru că nu mai *puteam* cânta. Nu mă lăsau oamenii din Ayemenem. N-aveam de ales. Când i-am spus, s-a supărat, aproape că s-a înfuriat. Era firesc. M-a convins că trebuia să facem cel puțin încă un film înainte ca eu să mă arunc în gol. Din motive practice (banii), dacă nu din altele. Avea dreptate. Dacă filmele noastre

erau nișa nișei, era logic că o carte, un roman, avea să fie practic imposibil de detectat, inexistent. Nici măcar nu însemna să reducem viteza, era cădere liberă, în toată regula.

Cu jumătate de inimă, am scris sinopsisul unui scenariu și l-am trimis la Channel Four. Nici măcar nu-mi amintesc despre ce era. Au contractat scenariul și mi-au achitat un mic avans. Ironia face că acei bani se numeau „fond de pornire“. Când scenariul avea să fie gata, iar bugetul avea să fie conturat, se angajau să finanțeze filmul. Dar, de fiecare dată când mă așezam să scriu, mă trezeam scriind altceva, nu ce fusesem plătită să scriu. Era o situație fără ieșire.

*

În acea perioadă tulbure, tatăl lui Pradip s-a îmbolnăvit. Inițial a fost diagnosticat cu tuberculoză, dar s-a dovedit a fi leucemie. Avea puțin peste optzeci de ani. Pradip a lăsat totul baltă ca să aibă grijă de el. Spre final, am făcut cu rândul la spital, stând cu el. Cu două nopți înainte de a muri, tatăl lui Pradip m-a chemat la patul lui.

— Vreau să vă văd numele scrise în stele.

Nu știu de ce a spus asta. Nu era deloc stilul lui. Era un om atât de tăcut, de demn. M-a dat gata. I-am sărutat fruntea rece și m-am întors în patul meu de însoțitor. Știam că sfârșitul îi e aproape. Fetele aveau doisprezece și șaisprezece ani. El fusese cel care le răsfățase și le ocrotise de trauma morții mamei lor. Erau mai atașate de el decât de oricine altcineva. Pentru ele, avea să fie ca moartea încă unui părinte.

Două zile mai târziu, tatăl lui Pradip a murit împăcat. Mama lui Pradip, care era cu câțiva ani

mai în vârstă decât soțul ei, s-a prăbușit. Odată cu apropierea aniversării nunții lor, care era în ajunul Anului Nou, a alunecat într-o depresie adâncă. Nu se mai putea opri din plâns. În casa ei, ziua aceea fusese sărbătorită vreme de mai bine de cincizeci de ani. (În calendarul meu, era marcată drept ziua avortului fără anestezie, a hărțuirii din stația de autobuz Pipariya și a falsei drame cu polițiștii și răpirea.) Ne-am gândit că am putea s-o înveselim puțin pe mama lui Pradip dacă ne-am oferi să ne căsătorim chiar de Anul Nou, ducând, astfel, tradiția mai departe. A fost o decizie sub impulsul momentului. Nu știu ce-a fost în capul meu. De ce să riști să strici o relație splendidă prin căsătorie? Și totuși am făcut-o.

De data asta n-a mai fost ca în episodul cu pachetul japonez / Isus Cristos. Am avut o nuntă în toată regula, înregistrată la starea civilă. A venit și doamna Roy. Au venit și fratele meu, și soția lui, împreună cu sclipitoarea lor fică de trei ani. LKC se mutase din Madras și era vicepreședintele unei companii din Kochi, specializată în fructe de mare. El și doamna Roy ajunseseră la un armistițiu. Soția lui, pe care doamna Roy o concediasse când se măritase cu LKC, revenise în postul ei de la școală. Culmea că și pe ea o chema tot Mary. Prin urmare, Lalith Roy era prins ca într-un sendviș între Mary Roy cea mare și Mary Roy cea mică. Dacă asta nu era de ajuns, pe fica lui, născută chiar în aceeași zi cu mama, o chema Maria Roy. Se vedea că face tot ce îi stă în putință să fie tatăl pe care el nu l-a avut niciodată. Când se uita la Maria, i se luminau ochii de încântare și admirație.

La nuntă, doamna Roy a fost extrem de drăguță cu fetele, dar pe mine m-a criticat, între patru ochi. I se părea că le cresc prost. Spunea că sunt răsfățate și încăpățânate și că nu-și vor găsi bărbați buni. Era responsabilitatea mea, a spus ea, să le găsesc soți buni. Mi-a căzut fața, efectiv, a căzut zdrang! pe podea, iar de-acolo a ieșit pe geam și a pornit-o pe stradă, făcând tumbe.

Nimeni nu a luat nunta noastră în serios. Nici mirele și mireasa. Nici fetele noastre. Nici invitații.

Am avut o mică petrecere jos, în casa mamei lui Pradip. S-a mai înveselit puțin. Sanjay era plecat la o filmare, dar i-a scris lui Pradip o scrisoare în hindi, luându-și rolul de tată al miresei. *Pradipji sambhalke rakhna isko. Bade mushkil se paal pos ke bada kiya maine...* (Pradip, să ai grijă de ea. Cu mari eforturi am crescut-o și am îngrijit-o...)

Incredibil de drăguț.

Paginile care urmează s-ar putea să-i deruteze pe cititorii care caută declarații convenționale despre dragoste, viața de cuplu, căsătorie, divorț, despărțire și aventuri amoroase, încercând să înțeleagă cum mi-am trăit (și îmi trăiesc) viața. Adesea nu înțeleg nici eu. Nici nu-mi mai bat capul. Adevărul e că, de când i-am cunoscut pe Sanjay și pe Pradip, i-am iubit pe amândoi. În moduri foarte diferite. Ne-am rănit cumplit unii pe alții, apoi ne-am împăcat. Ne-am protejat unii pe ceilalți, ne-am susținut, am lucrat cot la cot. Ne-am fost unul altuia frați, părinți, copii, prieteni, refugiu, după cum și când a avut nevoie fiecare. Suntem strâns legați unii de ceilalți și nimic nu ne mai poate desprinde.*

„O capodoperă a literaturii memorialistice, o țesătură densă a memoriei, confruntării și dorului.“

Minneapolis Star Tribune

„Sensibilă, poetică, intimă, cu generoase doze de umor incisiv.“

The Daily Telegraph

„Scriitorii au capacitatea de a spune povești care creează lumi în care vrem să trăim... Cu fiecare carte, cu fiecare eseu și discurs, Arundhati Roy construiește lumi revoluționare, plăsmuite din întunericul pe care îl transformă în sens.“

The New Republic

„O carte din care răzbat compasiunea și indignarea morală...“

Wall Street Journal

„O carte a legăturilor de sânge: între o mamă încăpățânată și fiica ei inflexibilă; între o autoare brutal de onestă și cititorii ei avizi.“

Vogue

Primul volum de memorii al lui Arundhati Roy, *Refugiul meu, furtuna mea*, urmărește, cu forța narativă a romanelor sale și cu luciditate, evoluția uneia dintre cele mai puternice autoare ale literaturii contemporane. Acoperind perioada dintre 1962 și 2022, cartea reconstituie traseul interior al unei conștiințe în formare: copilăria fracturată, ruptura necesară, anii de rătăcire fertilă și, în cele din urmă, apariția romancierei și eseistei. Scrise sub impactul unei pierderi decisive, memoriile sunt mai puțin o elegie și mai mult un act de clarificare, o încercare de a înțelege cum se naște o voce, cum se cucerește libertatea și ce preț cere adevărul. Titlul original, *Mother Mary Comes to Me*, trimite la un vers celebru din piesa *Let It Be* a formației Beatles, dar și la Mary Roy, mama scriitoarei, pentru care a trăi după regula lui „nu-i nimic“ era de neconceput. Figura mamei rămâne un catalizator esențial al acestei deveniri: autoritară, vizionară, imposibil de ignorat, o forță redutabilă din care se alimentează scrisul lui Arundhati Roy. Alternând introspecția cu reflecții tăioase despre India, *Refugiul meu, furtuna mea* este o reconstrucție dureroasă și aproape sacră: o carte despre formarea eului artistic, despre dragostea care rănește, despre rădăcini și despre momentul fragil în care o viață se transformă în roman.

Arundhati Roy, scriitoare și activistă indiană, cunoscută atât pentru romanele sale, cât și pentru eseistica politică incisivă, s-a născut la 24 noiembrie 1961 în Shillong, Meghalaya, India, și a studiat la Școala de Arhitectură din Delhi, unde locuiește și în prezent. Debutază în 1997 cu romanul *Dumnezeul lucrurilor mărunte* (*The God of Small Things*; Humanitas Fiction, 2018, 2022), câștigător al Booker Prize și tradus în peste patruzeci de limbi. Douăzeci de ani mai târziu, în 2017, îi apare cel de-al doilea roman, *Ministerul fericirii supreme* (*The Ministry of Utmost Happiness*; Humanitas Fiction, 2019), nominalizat la Man Booker Prize și finalist la National Book Critics Circle Award în același an. Arundhati Roy a scris numeroase eseuri și volume de non-ficțiune care abordează teme politice, sociale și ecologice. Printre cele mai cunoscute se numără *Power Politics* (2001), *The Algebra of Infinite Justice* (2002), *War Talk* (2003), *Public Power in the Age of Empire* (2004), *Field Notes on Democracy: Listening to Grasshoppers* (2009), *Broken Republic: Three Essays* (2011), *Capitalism: A Ghost Story* (2014), *Things That Can and Cannot Be Said* (2016, împreună cu John Cusack), *The Doctor and the Saint: Caste, Race, and Annihilation of Caste* (2017), *My Seditious Heart. Collected Non-Fiction* (2019), *Azadi: Freedom. Fascism. Fiction* (2020). În 2025 publică ***Refugiul meu, furtuna mea*** (*Mother Mary Comes to Me*; Humanitas Fiction, 2026), volum care a câștigat Mathrubhumi Book of the Year Award 2026, finalist, în 2025, la Kirkus Prize – Nonficțiune și nominalizat la National Book Critics Circle Award – Autobiografie, unul dintre titlurile de top ale *New York Times Book Review* în 2025 și „Cartea anului” în

numeroase publicații și platforme internaționale. Este în curs de apariție în peste douăzeci și cinci de țări. De-a lungul carierei sale, Arundhati Roy a fost distinsă cu numeroase premii de prestigiu, printre care Lannan Cultural Freedom Prize în 2002, Sydney Peace Prize în 2004 pentru activismul nonviolent, Norman Mailer Prize for Distinguished Writing în 2011, Ambedkar Sudar Award în 2015, St. Louis Literary Award în 2022, European Essay Prize în 2023, Pinter Prize în 2024. De asemenea, a fost inclusă pe lista *TIME 100* a celor mai influenți oameni din lume în 2014.

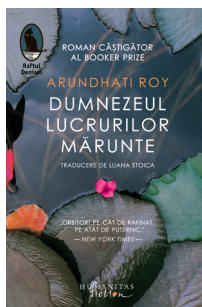

„Arundhati Roy se alătură lui Dickens, Naipaul, García Márquez și Rushdie prin compasiunea constantă, magia povestitului și umorul fin.” — *Booklist*

„Arundhati Roy este una dintre cele mai sigure pe sine și originale gânditoare ale vremurilor noastre.”

Naomi Klein

Dumnezeul lucrurilor mărunte

Roman câștigător al Booker Prize

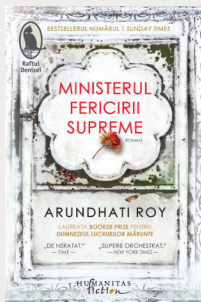
Traducere de Luana Stoica

Note de Luana Stoica și Adelina Patrichi

Sudul Indiei, 1969. Înarmați cu inocența invincibilă a copiilor, gemenii Rahel și Estha își trăiesc vârsta nevinovată la adăpostul unei familii pestrițe: frumoasa, dar singuratica lor mamă, care îl iubește noaptea pe bărbatul pe care copiii ei îl adoră ziua; bunica lor oarbă, care cânta la vioară; unchiul lor drag, chefliu, marxist radical, afemeiat; o mătușă antipatică, pe care o dezmăgire în dragoste a făcut-o să savureze toate nefericirile celor din jurul ei... Dar, când verișoara lor din Anglia împreună cu mama ei vin în vizită de Crăciun, gemenii află că lucrurile se pot schimba într-o clipă.

„*Dumnezeul lucrurilor mărunte*, cartea de debut a lui Arundhati Roy, este pur și simplu extraordinară – atât de intensă din punct de vedere moral și atât de bogată din punct de vedere imaginativ, încât cititorul rămâne complet și absolut captivat până la final.”

The New York Times Book Review

Ministerul fericirii supreme

Bestseller New York Times

Traducere și note de Alexandra Coliban

Ministerul fericirii supreme ne poartă într-o călătorie care se întinde pe mai mulți ani, ieșind din mahalalele înghesuite ale vechiului Delhi, trecând prin noua metropolă înfloritoare și ajungând în Valea Cașmir și pădurile din India Centrală, unde războiul e pace, iar pacea e război și unde, din când în când, se declară „normalitatea“.

După ce iese atât învingătoare, cât și învinsă din lupta cu propriul corp, Anjum, hijra născută Aftab, își începe cu adevărat viața într-un cimitir, departe de tumultul pestriț al Delhiului. Țesătura amplă și complicată, pe alocuri întunecată, dar sclipind dintr-o multitudine de unghiuri, e întregită de o sumedenie de personaje dezrădăcinate, rănite, neconsolate, victime colaterale ale mărețului proiect de renaștere a Indiei. În micile lor regăsiri și victorii întrezărim speranța, încrederea în nesecata capacitate a lumii de a se autovindecă.

HUMANITAS *fiction*

NE GĂSIȚI PE SOCIAL MEDIA

- Facebook
@humanitas.fiction
- Instagram
@humanitas_fiction
- Threads
@humanitas_fiction
- TikTok
@humanitas.fiction
- YouTube
@Humanitaslansari